

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIX. David seipsum triumphat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

stis muros de pace constructos habet. Qui enim talem pacem, & talem charitatem habet, ut omnes homines diligat, & pro bonis oret, ut meliores fiant, pro malis supplicet, ut cito se corrigant, de qua parte voluerit intrare, illius caelestis Hierusalem portas apertas merebitur invenire; qui autem non vult habere talem charitatem, qualem & Christus praecipit, & Apostolus docuit, ex omni parte Hierusalem clausas portas inveniet. Et quia oleum charitatis habere nollit, clausis januis sponsi cum illis fatuis virginibus illam mercedem audiet vocem. Amen dico vobis, nescio vos unde sitis. Quomodo enim illis quinque virginibus, quae charitatis oleum habuerunt, illa caelestis Hierusalem aperiet januas suas, ut intrent in gaudium Domini sui, sic illis e contrario, qui sine charitate vivunt, claudet, & aeterna a se separatione repellet, & relinquitur illud, quod in Psalmo dicitur de Hierusalem. *Constravit seras portarum tuarum. Clausis portis, & confirmatis feris, nunquam exiet amicus, nunquam intrare poterit inimicus: quia sicut iustus nunquam erit exiturus a gloria, ita & peccator nunquam poterit liberari a poena. Et post paulo: Unde nimis dolendum est, inquit, quod cum illi a charitate Dei nec tormenti poterant separari, nos interdum otiosis abulis separamur, & nonnunquam ob parvissimum convictum, & cujuscumque miseri hominis detractionem ita derelinquimus charitatem, ut non solum cum eo multis diebus, sed etiam mensibus fortassis & annis nec loqui, nec ad convivium pervenire velimus: & non attendimus, quia dum nos invicem odio habemus, ita muros civitatis Hierusalem contra nos claudimus, ut nullus nobis aditus permittat, per quem intrare possimus. Et quia civitas illa habitatio Dei habet, dicente Joanne Evangelista, *Deus charitas est: Qui charitatem habere noluert, qua fronte, vel qua conscientia ad Dominum, qui est charitas, praesumit accedere? Haec omnia, Fratres charissimi, dum vobis paternam pietate frequenter insinuo, absolvo apud Deum conscientiam meam.**

Idem ego hic cum Augustino vociferor, dum ista sapius & dictis & scriptis publicis inculco, manus meas lavo, & conscientiam meam absolvo: Odium vel contra vllum hominem retinere, est calco excidere.

C A P V T XIX.

David seipsum triumphat.

ISBOSETHO e vivis sublato, comitia in urbe Hebron sunt indicta, ad quae omnes Israelis Tribus convenerunt; huc senatores, sarrapa, praesides, toparchae, duces, omnis ordinis magnates, imo & cum ducibus milites conflexerunt, tam grandi numero, ut regum Chronicon testetur, armatorum trecenta quinquaginta septem millia illic fuisse numerata. Ab his omnibus David rex est saluatus. Haec princeps comitiorum causa. Consensus omnium maximus. Omnes isti viri bellatores expediri ad pugnandum, corde perfecto venerunt in Hebron, ut constituerent regem David super universam Israel: sed & omnes reliqui ex Israel, uno corde erant, ut rex fieret David. Tandem videmus, inquebant, hoc divinae voluntatis esse, cui diu satis restitimus. Hunc sibi virum elegit Deus, quis illi jus constituti reges eripiat: Per illum reges imperant. Huic supremo regum dominatori & regum regi non ultra refragabimur. Quis David in bellis omnibusque aliis rebus gerendis fuerit, haecenus satis perspeximus.

Ita David in urbe Hebron tertium rex unctus est. Inaugurationem regis convivium excepit, eo apparatu & convivarum numero, quem nemo crederet, nisi caeli testimonio id sciret. Nam illis trecentis quinquaginta septem millibus virorum David epulum gratui-

Atum triduanum praebuit incredibili apparatu. Nam, unde quaeque comineatus farinae, ficuum, vini, unae pasae, olei, carnium ad omnem copiam convehabatur. *Gaudium quippe erat in Israel, fuerintque ibi apud David tribus diebus comedentes & bibentes.* Sed unde Davidi sub initium regni, sumptus tam immani? Munera ingenti numero allata plurimum juverunt. His gaudiis expertis nihil cunctatus David ad Solymam arcem expugnandam copias eduxit. Urbem Hebraei, sed arcem Sion Jebusaei occupabant. Arx ista tam inexpugnabilis visa, ut Jebusaei per ladicrium regi David iusserint dicerent, caros & claudos in muris collocandos, ipsum nihilominus eo non penetraturum. *Non ingrediens hic, ajuat, nisi abstrulerit caros & claudos.* Perinde si dicerent: *Securi sumus, hos etiam custodes oculis & pedibus captos non auferes, muros non transibis, non subibis arcem. Audax hercle cavillatio, turpis sarcasmus in regem iactus, sed qui in hostes recidit.*

BUt hanc ludificationem a se amoliretur David, praemia proposuit his, qui ad eos muros conscenderent primi. Joabus imperator exercitus in muris primus fuit, a se occupata, Jebusaei omnes jugulari. Mox eo loco David regiam domum urbis amplitudine cepit adificare, hinc Civitas David est dicta. Siquidem mons Sion cubitos ducentos latus, quadringentos longus, ait Burcardus, urbi commoda locum potuit praebere. Sed antequam David bellicis apparatibus vires, quas cuperet, sibi pararet, exterisque regnis praevaleret; Philistaei gemino eum bello incursarunt, utroque turpiter victi. Et quia David non ignavus miles domi latebat, sed ipsemet se campo dedit, res memoratu contigit dignissima: Philistaei ad Bethlehemi oppidum, ad specum Odollam David castra posuerat. Hic labore festus & aere siti, appetensque frigida: *Osi quis, inquit, daret mihi aquam de cisterna Beblehem.* Mox viri tres robustissimi, quod regi gratificarentur, per castra hostium perripuerunt, & desideratam aquam attulerunt. At vero David noluit bibere, sed magis libavit eam Domino. Quam unam re illustrius meruit praeconium, quam si centum millia Philistaeorum solus interfecisset. Seipsum triumphavit rex fortissimus. De facinore hoc laudatissimo, sui victoria, hic paulo copiosius differendum.

§. I.

Christus suos homines ad toleranda adversa omnia, & ad quotidianam suimet victoriam: *Si quis, inquit, vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Si hanc Domini Jesu cohortationem rex David vel semel audisset, legissetque, rem magnam fecisset, si hunc aquae potum tantopere desideratum rejecisset: quando autem majorem fecit, qui ea Domini verba nunquam legit, nunquam audivit, quae nobis nunquam inculcantur. Sed ut illustrius hoc facinus animo a vobis imprimamus, particulatim illud expendemus.

I. Cupitam aquam non adferri iussit, sed ut adferretur consentire: sponte cucurrerunt tres generum milites. Docuit rex David eos, qui ut obsequantur genio, voluptatem, quam appetunt, continuo eam praesentem esse volunt, quidquid ei laboris, molestiarum, sumptuum impendendum, id ipsi non pensi habent. Apud hos nullius pretii sunt divina verba: *Abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie.*

II. Seipsum David suamque importunam gulam objurgans: *Abstine, inquit, ut in conspectu Domini mei hoc faciam.* Quid tu Catillo non satis hic aquae habes ad restinguendam sitim? Ita Pescennius Niger, Imperator, milites in Aegypto ignaviores gulae damnans: Nilum, inquit, habetis, & vinum petitis?

III. Offensionem & malum inter milites exemplum promptissime memento: *Num, inquit, sanguinem hominum istorum, qui profecti sunt, & animarum periculum*

Ibid. v. 40. 39.

David Solymam arcem expugnat.

2. Reg. c. 5. vers. 6.

Montis Sionis latitudo & longitudo.

1. Paral. c. 11. v. 17. De se triumphat David.

Ad sui victoriam Christi cohortatio. Matt. c. 16. v. 24. Luc. c. 9. vers. 23. Ex triumpho Davidis aliquot documenta:

Primum.

Luc. c. 9. vers. 23.

Secundum. 1. Paral. c. 11. v. 19.

Tertium. 2. Reg. c. 23. vers. 17.

lum bibam? Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hoc. Portionem licet vilissimam, maximam tamen aestimavit per tanta pericula, tantam anxiaositate comparatam. Sarpienter dixit Seneca: *Noniamquam magis nos obligat, qui parva dedit magnifice.*

Senec. l. 1.
de Benef.
cap. 8.
Quartum.

I. V. Noluit bibere. Qui iam ieiunanti, iam imminenti potum hunc eripuit. Aversatus scilicet hoc Creticum, quod sanguine fuisset emprunt. Hac insigni abstinentia univertum exercitum sitire docuit, & sitim vincere. Annibal Dux Pœnus non raro cum maximè sitiret, fontem adiit, sed inde nec guttulam hausit, ita non tolerando tantum, sed torquendo sitim triumphavit. Poeta id iure præcipit.

Silius.

Exercetque sitim spectato fonte recedit.

Quintus.

V. Libavit eam Domino. Sacrificium revera Deo gratissimum, Vincere seipsum, quod rex David docuit insigni sine, quâ verbis, quâ exemplis. Non acciter sibi metipsum speravit, & corpus & animum domuit, cupiditates fregit, sitim coercuit, seipsum reprehendit velut publicè confessus, errasse linguam, quæ cupiditatis & gulæ negotium egisset.

Suipius.

Suipius virtutibus omnibus ingentia suggerit, decus omnium, nec quidem idololatris ignotum.

Quintus.

Alexander Macedo, quod Quintus Curtius narrat, cum expedito agmine loca deserta Susitanorum intrans, nocturno itinere duxit exercitum. Aquarum penuria prius desperationem, quàm desiderio bibendi sitim accendit: quæ ubi flagrare cœperunt, haud secus, quàm continenti incendio cuncta torrentur. Caligo deinde immodico terræ fervore excitata, lucem tegit: camporumque non alia, quàm vasti & profundi æquoris species est. Nocturnum iter tolerabile videbatur, quia

torrensque maritino frigore corpora levabantur. Ceterum cum ipsâ luce æstus ortitur: omnemque naturalem absorbet humorem siccas, ora visceraque penitus uruntur. Iraque primùm animi, deinde corpora defecere. Pigebat & consistere & progredi. Pauci à peritis regionis admoniti, prepararant aquam. Hæc paullisper repressit sitim. Deinde crescente æstu, rursum desiderium humoris accensum est. Ergo quidquid vini oleique erat, hominibus ingerebatur, & hinc dulcedo bibendi fuit, ut in posterum sitis non timeretur. Graves deinde avidè hausto humore, non sustinere arma, non ingredi poterant: & feliciores videbantur, quos aqua defecerat, cum ipsi sine modo insulam, vomitu cogrentur egerere. Anxium regem tantis malis circumfusi amici, ut meminisset, orabant animi sui magnitudinem unicum remedium deficientis exercitus esse, cum ex iis qui præcesserant ad capiendum locum castris, duo occurrunt, utribus aquam gestantes, ut filiis suis, quos in eodem agmine esse, & ægrè pati sitim non ignorabant, occurrerent: qui cum in regem incidissent, alter ex iis utre resoluta, vas, quod simul ferebat, implet, porrigens regi. Ille percontatus, quibus portarent, filiis terre cognoscit. Tunc poculo pleno (sicut oblatum est) reddito: Nec solus, inquit, bibere sustineo, nec tam exiguum dividere omnibus possum. Vos currite, & liberis vestris, quos propter illos attulistis, date. O factum celo dignum! modò illud non abfuisse: *Libavit enim Domino.* Necessarium protius non solum, ut quis abneget seipsum, sed etiam ut sequatur Christum: Vbi duo quædam singulariùs notanda.

Primum. Qui seipsum cupit vincere, eâ se parte oppugnet, quâ minimè oppugnari vellet; res sibi charissimas subducere conetur. Ita Deus Abrahami virtutem exercens: *Tolle, inquit, filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac.* Facile Abrahamus trecentas oves, aut etiam tria millia illarum, facile Isaacem, facile quidvis aliud dedisset. Sed non oves Deus volebat, non boves, non pecudes, non ancillæ filium, non hostiam Isaac succedaneam, ipsum voluit Isaacum, re-

Duo notanda in sui victoria. 1. Chariora sibi subducenda. Exemplo Abrahami. Gen. c. 22. vers. 2.

rum omnium charissimum, filium unigenitum, pignus amanatissimum, matris solacium, thesaurum Abrahami summum. Hunc voluit natum dilectissimum. Hanc dando Abrahamus dedit omnia. Ad hanc corticulam solida virtus exploratur. Cassianus memorat Mutium cum octenni filio in cœnobium religionis causa se contulisse, ut in eam familiam admitteretur. Ut ergo viri virtus variis experimentis inspiceretur, filius vilissimè vestitus hic illis colaphis objurgabatur, idque studio in patris conspectu. Fuit ut filius acerbe fletet, abbas puerilibus lacrimis velut indignatus, & mox imperatos ipsi patri: In aquas, inquit, puerum frigidam abijce. Mutius pater, tanquam sibi à Deo, id imperatum, puerum prehendit mersurus quem genuerat, nisi eâ de re præmoniti retraxisset parentem. Mutii virtus explorari certius non poterat, quàm in re omnium charissimâ. Ideo quisquis seipsum cogitavit vincere, attende quid diligis, quid horreas. Sunt, qui nihil iniquius ferant; quàm ignominia notari: Hic teipsum aggredere, hic vince, quisquis horres & fugis erubescere. Sunt, qui pecuniam ubicunque demum obviam exosculentur; aliorum genus libidines sectatur. Diversis trahimur desideris & amoribus, & tum maximè vivimus, cum animum exemplis. Suam ergo quisque affectionem principem jugulare studeat, & eâ se maximè parte conetur vincere, quâ se se maximè sentit vivere.

Videmur nobis quandoque rem maximam fecisse, si aliquot cere libras vel tabellam pictam, vel telam pretiosam, vel inactatum calicem, vel vestem sacrificalem obrulerimus templo. Liberalitas pia; sed sacrificium pretiosius, sui victoria; suas edomare libidines, & amandandi cupidinem frenare, laudis appetentiam & infatigabilem gloriam avaritiam coercere, vindictam substringere, linguæ perulantiam continere, pravas consuetudines amputare, rem sibi charissimam Dei causa subtrahere, æstuetis saltem aliquamdiu propter Deum carere. Sed hic plerumque trunci sumus, & cænes ad venandum invitissimi: assueta relinquere duum est. Videte regem David, is aquæ, quæ Bethlemi fuit, à 1. In Da-puero assuevit, hinc bibendi cupiditas tanta, sed eam videtur generosissimè repressit, & vel licitam ipsè sibi voluptatem negavit. Imitemur strenuè, & Christi causa frequenter etiam licita nobis subducamus. Gregorius ad hanc tam necessariam induit instigans: *Solus, in Greg. lib. 1, quit, in illicitis non cadit, qui se aliquando & à licitis causis Moral. c. 8, restringit.* Certe affectio, quæ hodie licitæ appetentiæ facit servum, cras faciet illicita.

Ilustre quid Pelagius Scriptor, Græcus memorat. Pelag. lib. 1. Pius juvenis servierat religioso seni, qui scærenti laborabat ulcere. Juvenem perpetuè vellicabat hæc cogitatio diu nocturne molestissima: Abi hinc, abi: quid enim hic facis? quis factores hos ferat? mancipium nimis miserum es. Quod si denique tu ægrotes ipse, quis tibi serviet? At ille, ut sebo fortissimè vinceret; ulcus lauit, defluentem cum tabo liquorem vasculo excepit, & quoties sitiebat, hoc salernum suæ siti propinabat, & inde bibeat. Hinc alia nata est cogitatio: si non vis fugere, saltem non bibe. Mirè Deo placuit tam fortis sui que victor animus: sanitatem seni reddidit, suum juveni premium ingens non negavit.

Atque hæc sunt libationes sanctæ in novâ Christi lege, hoc suæ gratiæ que sacrificium, vincere seipsum, est gratissimum potum Deo libare. Alioqui nostra cum Deo pessimè partimur; ovi vitellum nobis servamus, albumen Deo relinquimus. Conjectori olim quidam derulit, teste Tullio, somniasse se, ovum pendere ex fascia læcti sui cubicularis, Cui conjector: Sub læcto, inquit, defossus est thesaurus; illic

rum omnium charissimum, filium unigenitum, pignus amanatissimum, matris solacium, thesaurum Abrahami summum. Hunc voluit natum dilectissimum. Hanc dando Abrahamus dedit omnia. Ad hanc corticulam solida virtus exploratur.

Cassianus memorat Mutium cum octenni filio in cœnobium religionis causa se contulisse, ut in eam familiam admitteretur. Ut ergo viri virtus variis experimentis inspiceretur, filius vilissimè vestitus hic illis colaphis objurgabatur, idque studio in patris conspectu. Fuit ut filius acerbe fletet, abbas puerilibus lacrimis velut indignatus, & mox imperatos ipsi patri: In aquas, inquit, puerum frigidam abijce. Mutius pater, tanquam sibi à Deo, id imperatum, puerum prehendit mersurus quem genuerat, nisi eâ de re præmoniti retraxisset parentem. Mutii virtus explorari certius non poterat, quàm in re omnium charissimâ. Ideo quisquis seipsum cogitavit vincere, attende quid diligis, quid horreas. Sunt, qui nihil iniquius ferant; quàm ignominia notari: Hic teipsum aggredere, hic vince, quisquis horres & fugis erubescere. Sunt, qui pecuniam ubicunque demum obviam exosculentur; aliorum genus libidines sectatur. Diversis trahimur desideris & amoribus, & tum maximè vivimus, cum animum exemplis. Suam ergo quisque affectionem principem jugulare studeat, & eâ se maximè parte conetur vincere, quâ se se maximè sentit vivere.

Videmur nobis quandoque rem maximam fecisse, si aliquot cere libras vel tabellam pictam, vel telam pretiosam, vel inactatum calicem, vel vestem sacrificalem obrulerimus templo. Liberalitas pia; sed sacrificium pretiosius, sui victoria; suas edomare libidines, & amandandi cupidinem frenare, laudis appetentiam & infatigabilem gloriam avaritiam coercere, vindictam substringere, linguæ perulantiam continere, pravas consuetudines amputare, rem sibi charissimam Dei causa subtrahere, æstuetis saltem aliquamdiu propter Deum carere. Sed hic plerumque trunci sumus, & cænes ad venandum invitissimi: assueta relinquere duum est.

Videte regem David, is aquæ, quæ Bethlemi fuit, à 1. In Da-puero assuevit, hinc bibendi cupiditas tanta, sed eam videtur generosissimè repressit, & vel licitam ipsè sibi voluptatem negavit. Imitemur strenuè, & Christi causa frequenter etiam licita nobis subducamus. Gregorius ad hanc tam necessariam induit instigans: *Solus, in Greg. lib. 1, quit, in illicitis non cadit, qui se aliquando & à licitis causis Moral. c. 8, restringit.* Certe affectio, quæ hodie licitæ appetentiæ facit servum, cras faciet illicita.

Ilustre quid Pelagius Scriptor, Græcus memorat. Pelag. lib. 1. Pius juvenis servierat religioso seni, qui scærenti laborabat ulcere. Juvenem perpetuè vellicabat hæc cogitatio diu nocturne molestissima: Abi hinc, abi: quid enim hic facis? quis factores hos ferat? mancipium nimis miserum es. Quod si denique tu ægrotes ipse, quis tibi serviet? At ille, ut sebo fortissimè vinceret; ulcus lauit, defluentem cum tabo liquorem vasculo excepit, & quoties sitiebat, hoc salernum suæ siti propinabat, & inde bibeat. Hinc alia nata est cogitatio: si non vis fugere, saltem non bibe. Mirè Deo placuit tam fortis sui que victor animus: sanitatem seni reddidit, suum juveni premium ingens non negavit.

Atque hæc sunt libationes sanctæ in novâ Christi lege, hoc suæ gratiæ que sacrificium, vincere seipsum, est gratissimum potum Deo libare. Alioqui nostra cum Deo pessimè partimur; ovi vitellum nobis servamus, albumen Deo relinquimus. Conjectori olim quidam derulit, teste Tullio, somniasse se, ovum pendere ex fascia læcti sui cubicularis, Cui conjector: Sub læcto, inquit, defossus est thesaurus; illic

Illic fode & operæ pretium invenies. Fodit, & invenit, auri aliquantum, idque argento circumdatum. Misit conjectori, quantum visum est de argento. Tum ille: Nihilne de vitello? Idem ex homine quaesierit Deus: Nihilne, mi homo, de vitello mihi tribuis? Itane tibi nucleum servas? mihi offers putamina, si me amas, teipsum vinces, & vel charissima non negabis. Hoc primum.

Alterum: Actus in sui odio & victoriâ sit generosus, acer, non lentus & segnus, sed violentus & heroicus. Divorum res gestæ testantur, uno nonnunquam generosiore actu diaboli tentantis impetum repressum, ut illecebrifus veterator ad idem eos vitium non amplius allectat. Abisâ opportunitatem commodissimam nactus, occidendi Saulis, dixit David; Nunc ergo persudiam eum lanceâ in terrâ semel, & secundo opus non erit: Non dispari ratione poterit quis generoso actu unico, tam insigniter se vincere, & gentium sub jugum mittere, ut deinceps non multum laboret in seipso ad rationis obsequium componendo. Credibile prorsus est Davidem ab hac sui victoriâ fuisse summa cibi potusque moderatione.

Quæstio est Philosophis, num uno actu acquiri possit habitus? Hanc litem relinquimus scholæ. Nec enim in virtutum officiis, viribus humanis æmnia, sed divinis metienda; & solet Deus tam sanctæ actioni tantum gratiæ largiri, ut alia ab eâ sint facilissima. Exemplo, quod dicimus, demonstramus. Est qui simpliciter vice hosti suo benignè faciat, inde hoc illi nunquam factu difficile, Theologorum scito: Plus valet unus actus intensus, quam mille remissi. Idcirco qui plurimum cupit in sanctis actionibus promovere, & faciem sibi reddere viam virtutis, his principiis ordiri debet, & in iis positissimum se vincere, in quibus ut plurimum malè vivax est: faciliè autem observabit, quòd sui eum amores & cupidines trahant, atque id maximè cavebit, quod autem malignior natura refugit, quod horret, ad illud se maximè impellet, & concitabit. Perinde ut equos eò concitamus, quòd minime volunt. Sunt equi formidolosi & contumaces, qui aut trabem, aut pontem, aut funem dependentem refugiunt, quod ubi strenuus eques advertit, virgâ, flagello, calcariibus ad eum ipsum, quem horret locum, adigit, nec desistit, dum aut concedant, aut pergam. Ita vero nomine Christianus sibi ipsi calcare admovet, perpellit ad ea, quæ natura delicatior averfatur, charissima quæque Domino libat. Nemo fortior, quam suisipsum victor. Qui hanc artem aut nescit, aut eam exercere negligit, in lyceo virtutis nunquam proficit. Anthiochenus martyr Ignatius: Ego meipsum urgebo, inquit, ut devorer. Ignoscite mihi, filioli, quid mihi profit, ego scio. Possè sibiipsum imperare virtutis est compendium.

CAPUT XX.

Arcam deducit David, & irridetur.

QVAMPRIMUM Davidi licuit stabilem regni sedem figere, principem sibi curam esse voluit, cultum divinum. Idcirco Arcam velut exulem & neglectam ex urbe Gabaa è domo Abinadabi Pontificis Hierosolymam, statuit transferri, præsciente tamen & consentiente toto Israël's populo. Hanc Arcæ transmissionem summis studiis, solennitate celeberrimâ, maximis sumptibus instruxit. In viâ calcitrantes boves periculum, aut certè metum lapsus creaverunt Arcæ; notabat plausurum novum ruituro simillimum. Hic Oza auxilii operam commodaturus admovet manus. Sed Deus adjutori intemporivo inatus, temeritatem ejus morte subitâ punivit.

A Ad ipsam Arcam Oza corruens expiravit. Funere repentino territus David, Arcam deduci jussit in edes Obededom, quem Deus, ob commodatum hospitium omni rerum opulentiâ ditavit. Acto trimestri Arca in Sionis arcem vecta, singulari ad id domo structâ, in qua diversaretur adum templo extrema manus accessisset.

Hæc Arcæ transvectio maximâ symphonie varietate, admirandâ sacrificiorum multitudine, concursu hominum incredibili, latissimis tripudiis, expensis planè regis celebritate summa, laudatissimâ pietate instituta est. Testatur sacer historicus ad hæc solennia virorum principum, ac nobilium triginta millia, omnes electos ex Israël convnisse. Cetera plebis Alphonus Tostatus numerat ducenta viginti quatuor millia: vulgus putem fuisse innumerum. Et quamvis tam ingentia hominum multitudo convenerit, singulis tamen panis, carnes asinæ, alia opulentiâ gratuita liberalitate distributa, uti dicemus. In hac sacrâ solenni pompâ, sexto quoque passu septem boves, & arietes vel oves septem mactabantur: Sat hominum fuit huic labori, & pecudes tantum vulgabantur, interim tantisper subsistebant Levitæ. Atque iterum iterumque sex passus faciebant, ita ut ad sextum quemque passum, victimæ caderent septem, idque longa prorsus vià servabatur è domo Obededom in Arcem Sion. Super omnia verò Davidis ardens in Deum animus eminebat, etenim saltabat totis viribus ante Dominum. Sicut autem supplicationem primam subita mors Ozæ, sic alteram hanc irrisus regis conjugis aliquantum turbavit. Hinc capitis istius epitome, Arcam transportat David, & irridetur. Quæ in re Davidis gemina virtus eluxit. 1. Optimus in Deum affectus. 2. Laudatissimus sui contemptus. De his jam disserendum.

§. I.

I. Optimus in Deum affectus, saltabat totis viribus ante Dominum. Quantum potest, laborat, currit, saltat, pugnat, qui totis viribus serioque amat. Id scilicet quod facit, manibus pedibusque obnixè facit, ex summis opibus viribusque usque nititur. Ita David ardentissimos in Deum affectus expromendo, hoc insigniter testatus est, tanquam si diceret: Plus facerem, si plus possem. Quod Bernardus expendens: David, inquit, saltando placuit Deo, non propter saltum, sed propter affectum. Et ut populus universus cerneret quàm serio Deum coleret, regem quasi exiit, induitque levitatem: Porro David erat accinctus ephod lineo. Ephod Hebræis serè, quod nobis superpellicium, vestis candida, amiculum linteum. Quod verò Michol dixerit, discooperiens se, non ita interpretandum, vestitus David ante Arcam posita omni veste saltavit, David saltavit ante Arcam.

Ac si David ante Arcam posita omni veste saltavit, cum Regum Chronicon affirmatè dicat: Porro David erat indutus stola byssinâ, David etiam indutus erat ephod lineo: sed sicut pauperculus ludimagister in pagis, aut oppido, cui nigram togam negat inopia, cum in templo agit, amiculum linteum primis vestibus injicit. Ita David ante Arcam saltans vestitus fuit, sed non regie. Si nostro hæc ævo rex potentissimus celeste ferculum cum thuribulo velut diaconus præiret, id spectaculi facerè plurimi non caperent. Haud aliter mirabantur tunc plerique omnes potentissimum regem, in eam degenerare humilitatem, ut psalterium ageret saltantem, videbant tamen hæc maximæ pietatis esse argumenta, quibus omnium peccatorum misericordè imbuantur. Sola Michol Davidis conjunx, tam altum sapiebat, ut sui conjugis factum finistrè interpretata, diceret per irrisum: Quam gloriosus fuit hodie rex Israël, discooperiens se ante ancillas servorum suorum, & nudatus est, quasi si nudetur unus de scuris. Quant

Actus in sui victoriâ debet esse violentus & heroicus.

Reg. 2. 6. v. 1.

Quomodo in virtutibus redduntur facili.

Terror ob mortem Ozæ.

Pompa & concursus populi in transvectione Arcæ.

Reg. 2. 6. v. 1.

Ibid. v. 13.

Ibid. v. 14.

In translatione arcæ gemina virtus eluxit Davidis.

1. Optimus in Deum affectus. Ibid. v. 14.

Vestitus David ante Arcam.

Micholis in Davidem exprobratio. 2. Reg. 2. 6. v. 20.